

— BEERSE OUD-TURNHOUT TURNHOUT VOSSELAAR —

Verkenningnota

Gezinsonder- steuning

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	3
2. Onze doelstelling.....	3
3. Probleemstelling	4
4. Kansen	6
5. Kwaliteitscriteria	7
5.1 Bruikbaarheid	7
5.2 Het aanbod vertrekt vanuit een visie	8
5.3 Het aanbod vertrekt vanuit een missie	9
5.4 Structuur/Programma	10
5.5 Doelgroepen- en toegankelijkheidsbeleid.....	10
5.6 Evaluatie	11
5.7 Samenwerking en netwerking.....	11
6. Onderzoeksvragen	12
6.1 Hoofdonderzoeksvragen.....	12
6.2 Operationele onderzoeksvragen	12
7. Bronnen.....	15

1. Inleiding

In deze nota verkennen we de noden en de mogelijkheden die leven inzake gezinsondersteuning in onze stadsregio.

Gezinsondersteuning zijn al die activiteiten die tot doel hebben het welzijn van alle gezinnen en hun netwerk te bevorderen. De ondersteuning richt zich hierbij op de verschillende domeinen van het gezinsfunctioneren, namelijk opvoeding en verzorging, financiën en huishouden, partnerrelaties en sociaal netwerk, arbeid, gezondheid, onderwijs, wonen en vrije tijd. Opvoedingsondersteuning is een onderdeel van de totale en integrale gezinsondersteuning.

Vanaf de 21ste eeuw werd opvoedingsondersteuning meer een onderdeel van de maatschappelijke dienstverlening aan ouders en kinderen. Vandaag is het een brede waaier van praktijken, die ouders en opvoedingsverantwoordelijken steunen bij het opvoeden en opgroeien van kinderen en jongeren.

Opvoedingsondersteuning berust op de veronderstelling dat de volgende zaken voor alle ouders en elke gezinsvorm gelden:

- De erkenning van het belang van de gezinsopvoeding (de opvoeding in gezinsverband) voor kinderen, volwassenen en samenleving. Opvoeden is een natuurlijk, vanzelfsprekend en dynamisch proces waarbij ouders en kinderen elkaar beïnvloeden (*Bakker e.a., 1997*).
- De erkenning van de pedagogische verantwoordelijkheid, het verlangen en de bekwaamheid van opvoedingsverantwoordelijken om de relatie met hun kinderen op een verantwoorde wijze vorm te geven.

- De erkenning dat ouders bij het gewone opvoeden vragen en onzekerheden kunnen ervaren en het recht hebben om indien nodig hiervoor steun te ontvangen (*artikel 18 Rechten van het Kind*). Opvoeden kan gezien worden als leerproces. Het grootbrengen van het kind leren ouders in de dagelijkse praktijk. Het hebben van vragen, onzekerheid en faalervaringen horen daarbij.
- De erkenning van het recht van gezinnen op voortdurende aandacht van de samenleving voor de realisatie van de randvoorwaarden voor opvoeding.

2. Onze doelstelling

We willen een **integrale gezinsondersteuning uitbouwen** vanuit een sterk netwerk dat zorgt dat het aanbod van de verschillende partners goed op elkaar afgestemd is en dat meegroeit met de veranderende noden en behoeften van de doelgroep. Ouders krijgen op deze manier de ondersteuning die ze effectief nodig hebben. De partners zorgen er samen voor dat ze de drempels voor alle gezinnen naar hun eigen dienstverlening en deze van de partners verminderen. De opvoedingspartners onderzoeken daarbij actief waar hun eigen en gezamenlijke verantwoordelijkheden liggen en dit in het kader van het groter geheel, een inclusieve samenleving waar kansen voor ieder centraal staan.

We willen hierbij verder gaan dan opvoedingsondersteuning an sich. Opvoedingsondersteuning is een onderdeel van de totale gezinsondersteuning.

Gezinsondersteuning zijn al die activiteiten die tot doel hebben het welzijn van alle gezinnen en hun gezinsleden te bevorderen. Men richt zich hierbij op de verschillende domeinen van het gezinsfunctioneren, namelijk opvoeding en verzorging, financiën en huishouden,

partnerrelaties, arbeid,... (Vandemeulebroecke, 1995).

We vinden het zeer belangrijk om alle linken met andere beleidsdomeinen aan te raken wanneer deze invloed hebben op de kansen die ouders ervaren.

De nood aan ondersteuning hangt o.a. sterk af van de gezinssituatie, het sociaal netwerk, financiële omstandigheden,... Bij het ontwikkelen van een gezinsondersteuningsaanbod kunnen we er niet omheen dat een aanzienlijk deel van de gezinnen geconfronteerd wordt met tal van ongunstige omstandigheden die de draagkracht van ouders sterk onder druk plaatst. Dit kan een negatieve impact hebben op de opvoedingstaak.

We ervaren eveneens een toegenomen diversiteit in de groep ouders en opvoedingsverantwoordelijken inzake:

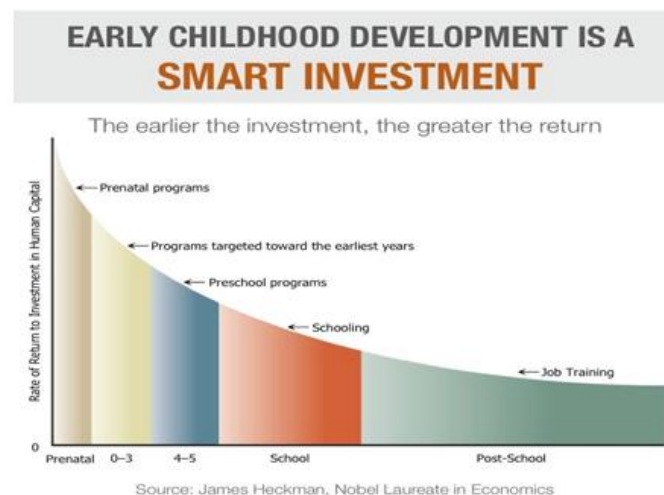
- de gezinssamenstelling die doorheen de jaren vaker dan vroeger verandert; tweoudergezin, éénoudergezin, nieuw samengesteld gezin, homo-ouderpaar,
- etnische achtergronden
- de taakverdeling binnen het gezin : verschil in opvoedingswaarden en normen

In de hiernavolgende probleemstelling komen de items van de woordenwolk terug aan bod.

3. Probleemstelling

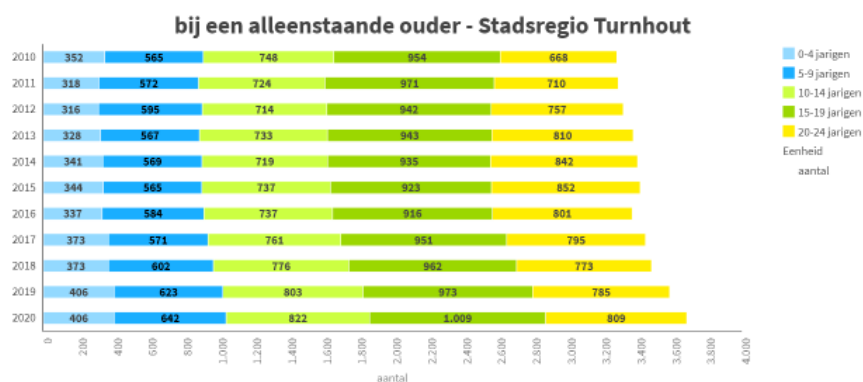
- Met ons netwerk van partners stellen we vandaag vast dat er een **rijk maar versnipperd** landschap van opvoedingspartners aanwezig is in onze regio. Deze partners hebben in hun niche een sterk aanbod doch de hulpverlening is niet op elkaar afgestemd en te weinig op maat van de ouders.
- Het aanbod dat vandaag aanwezig is, is vooral **opvoedingsondersteunend en fragmentarisch** maar niet gezinsintegraal. Als gevolg daarvan zien we dat vandaag vaak in één gezin meerdere hulpverleners tegelijk actief zijn, waaruit we eveneens kunnen afleiden dat meer afstemming in het werkveld nodig is.
- Er is vandaag te **weinig preventieve en vroegtijdige ondersteuning** van gezinnen. De lange wachtlijsten in de bijzondere jeugdzorg en de gezinsbegeleiding zijn hiervan een stille getuige. Er is nood aan een proactief beleid in plaats van een reactief beleid. Door een preventieve en vroegtijdige ondersteuning van gezinnen kunnen we

doorgedreven hulpverlening in de bijzondere jeugdzorg en gezinsbegeleiding voorkomen.

- We zien in onze stadsregio een stijging van het **aantal alleenstaande ouders**.

bevolking naar leeftijd, geslacht, positie in huishouden, type huishouden (incl. W.R.) Eenoudergezin (+ mogelijk inwonende andere personen) Kind

Bron: Rijksregister | provincies.inclijfers.be

- Er is nog te weinig aanbod op maat in onze regio waar ouders een **krachtgerichte ondersteuning** kunnen vinden tijdens belangrijke schakel- en transitie momenten (ouder worden, overstap naar kinderopvang, overstap naar de kleuterschool, ...) in hun leven. Het is vaak op die transitie momenten dat ouders in een kwetsbare situatie terecht komen. Ze worden geconfronteerd met nieuwe rollen en sociale omstandigheden. Deze nieuwigheden kunnen voor onzekerheden zorgen die hun welbevinden kan beïnvloeden. Ze moeten immers tijdens zo'n transitie momenten nieuwe gewoontes ontwikkelen die mogelijk een impact kunnen hebben op hun emoties, de financiële situatie,...

Een krachtgerichte hulpverlening versterkt de krachten van opvoedingsverantwoordelijken en normaliseert de hulpvraag in deze transitie momenten.

Een **krachtgerichte benadering** is alleen succesvol in een krachtgerichte organisatie. Dat is een proces- of vraaggerichte organisatie die aansluit op empowerment, de zelfredzaamheid en eigen kracht van cliënten en hun netwerk. Deze met meerdere organisaties samen uitdragen is een belangrijke uitdaging.

- Gezinsondersteuning is **meer dan formele hulpverlening**. Opvoeden doet elke ouder en opvoedingsverantwoordelijke. Alleen of met een partner. Soms met steun van de grootouders, de ouders van andere kinderen, de kinderopvang of de school,.... Maar voor iedereen gaat dat opvoeden ook wel eens gepaard met onzekerheden, vragen, twijfels en soms met problemen. Opvoedingsverantwoordelijken gaan vaak zelf op zoek naar antwoorden of oplossingen. Door te surfen op internet bijvoorbeeld. Of door er met andere ouders, vrienden of familie over te praten. Deze onderlinge informele en sociale steun is dan ook de basis van opvoedingsondersteuning die meer erkenning en ondersteuning verdient. Een grote groep ouders geeft aan dat ze ook met een 'professional' willen praten over opvoeden. Daarom is het belangrijk dat er naast informele steun ook formele steun beschikbaar is, in verschillende vormen en gradaties. Door het aanbieden van formele en informele steun in opvoedings situaties kunnen opvoedingsvragen **genormaliseerd** worden want iedereen worstelt wel eens met vragen.
- De coronacrisis leerde ons dat we extra inspanningen moeten doen voor **etnisch diverse gezinnen** en ouders in **multi-problem situaties**. Voor etnisch diverse gezinnen is de drempel naar de hulp te hoog.

Anderzijds zien we dat hulpverlener net extra veel vragen krijgen van alleenstaande ouders die zich in multi- probleem situaties bevinden. Vanuit het samenwerkingsverband met Kind en Gezin zien we dat vele kwetsbare gezinnen zelfs niet toekomen aan hun opvoedingsvragen omdat ze dagelijks bezig zijn met overleven en hun gezin voorzien in de eerder prioritaire levensbehoeften.(zie in bijlage de resultaten van de bevestigingen)

- De opvoedwinkler van het CAW is reeds sinds 2004 actief op het vlak van opvoedingsondersteuning. Ondertussen kreeg de stadsregio in 2013 haar erkenning voor het Huis van het Kind. Sinds 2016 heeft het Huis van het Kind één coördinator voor de 4 gemeentes van de stadsregio. Een van haar opdrachten is om een ondersteuningsaanbod voor ouders met **opvoedings- en gezinsvragen** te ontwikkelen.

In de aanloop naar een integrale gezinsondersteuning neemt het Huis van het Kind in november 2019 het initiatief pilootproject OPVOED-WIJZER in samenwerking met CKG Lentekind. Het pilootproject loopt voorlopig al tot juni 2021. De OPVOED-WIJZER is een laagdrempelig aanbod voor ouders met eenvoudige opvoedvragen.

Door deze ouders te ondersteunen bij eenvoudige vragen, versterken ze de zelfstandigheid en opvoedingsvaardigheden van deze gezinnen. Dit maakt hen weerbaarder ten aanzien van eventuele (zwaardere) problemen die zich in de toekomst kunnen voordoen. Gezinnen kunnen om die reden doorstromen naar de integrale aanpak van de gezinsbegeleiding van CKG.

4. Kansen

Het feit dat we onze uitdaging vastpakken met de partners van het Huis van het Kind is een extra troef. Sinds de oprichting hebben we zoals bepaald in het decreet (Decreet preventieve gezinsondersteuning – 2013) een goed samenwerkingsverband met partners uitgebouwd. Dit netwerk bundelt initiatieven met een lokale en bovenlokale werking voor gezinnen en kinderen. De drie pijlers van het decreet delen de partners in volgens hun specialisatie: preventieve gezondheidszorg, opvoedingsondersteuning, activiteiten die ontmoeting en sociale cohesie bevorderen.

En laat dit nu juist de partners zijn die nodig zijn om een integrale gezinsondersteuning uit te bouwen.

De verwezenlijkingen op vlak van gezinsondersteuning kunnen met deze partners eventueel met nog andere partners verdergezet, uitgebouwd, gestimuleerd en gefaciliteerd worden.

Het is belangrijk om aan de veranderende noden en behoeften van ouders te kunnen voldoen en daarom zal dit voortdurend kritisch afgetoetst worden met alle betrokken partners.

De uitdagingen lopen gelijk:

- aanstaande ouders en jonge ouders (+ opvoedingsverantwoordelijken) gepast ondersteunen en responsabiliseren op het vlak van gezondheid, zorg, ontwikkeling en de opvoeding van hun opgroeiend(e) kind(eren)
- de sociale, informele netwerken rondom gezinnen bevorderen en ondersteunen (ontmoetingskansen voor ouders faciliteren)

- risico's, problemen inzake gezondheid, ontwikkeling, opvoeding en onderwijs bij kinderen en jongeren vroegtijdig opsporen, opvolgen en/of doorverwijzen
- Competenties, vaardigheden en draagkracht van opvoedingsverantwoordelijken versterken

5. Kwaliteitscriteria

In de klankbordgroep waarin de 3 eerstelijns opvoedingspartners mee aan tafel zitten (CKG Lentekind, CAW de Kempen en Kind & Gezin) worden onderstaande kwaliteitscriteria voorgesteld.

Dit zijn de criteria waaraan het gezinsondersteunend aanbod in de stadsregio dient te voldoen.

5.1 Bruikbaarheid

Wat? In deze onderzoeken we de bruikbaarheid naargelang de (ondersteunings-)behoeften van ouders en gezinnen. Heel wat ouders hebben bij de opvoedingstaak behoefte aan ondersteuning. We bedoelen hiermee: wat ze verlangen, welke informatie, bevestiging of concrete steun ze zoeken. Concrete, dagelijkse opvoedingsvragen, ervaringen, verwachtingen en twijfels van de ouders of andere opvoedingsverantwoordelijken vormen het vertrekpunt van opvoedingsondersteunende activiteiten.

Waarom? Binnen het kader van wat opvoedingsondersteuning inhoudt, gaan we steeds uit van wat ouders zelf als ondersteunend ervaren. De vraag naar relevantie en bruikbaarheid voor ouders is dan ook een eerste belangrijke toetssteen om na te gaan of de werking als kwaliteitsvol wordt ervaren door de voornaamste partners: de ouders zelf. Kan de

dienstverlening van de (partner)organisatie ouders vooruit helpen of een antwoord bieden op de vragen/onzekerheden die ze hebben? Als organisatie speel je ook in op terugkerende, algemene behoeftes van ouders en opvoedingsfiguren zodat het aanbod maatschappelijk relevant is voor de lokale/regionale gemeenschap.

Het aanbod sluit aan bij de behoeften van ouders en gezinnen.

Het aanbod is relevant:

het heeft een (maatschappelijke) meerwaarde in de huidige (lokale/regionale) context.

5.2 Het aanbod vertrekt vanuit een visie

Wat? Een visie geeft het achterliggende gedachtegoed van de werking weer, zegt iets over wat men als (partner)organisatie voor de gebruikers (ouders, opvoedingsfiguren, kinderen) wil betekenen en geeft aan wat er praktisch wordt verwacht van de medewerkers (Verbeeck, 1997 – Opvoedingsondersteuning: Visie en Kwaliteit). In het kader van opvoedingsondersteuning dienen organisaties te beschikken over een visie waarin het groeimodel en de empowerment-gedachte duidelijk erkend worden.

Waarom? Achter kwaliteitsvolle dienstverlening dient telkens een bepaalde overtuiging te zitten. We vinden het belangrijk dat organisaties doordacht omgaan met de missie die ze willen nastreven, en dat deze missie gestoeld is op bepaalde waarden, ideeën en opvattingen die ze hebben over ouders, gezinnen en opvoeding. Het vertelt iets over de zorg waarmee ze naar gezinnen, ouderschap en het gezinsleven kijken, en over de manier waarop ze gezinnen tegemoet treden. De visie zegt ook iets over de blik van de organisatie op mens en samenleving. Dit zijn betekenisvolle indicaties van een kwaliteitsvolle invulling van opvoedingsondersteuning, die ook getuigen van een sterk geloof in de opdracht om gezinnen te versterken en de belangen en het welzijn van kind, ouder én samenleving te behartigen.

Empowerment van ouders wordt als basiscriterium naar voren geschoven.

Wat is Empowerment? Empowerment gaat uit van een positief vertrekpunt ten aanzien van opvoedingsfiguren. Het vereist procesmatig en flexibel werken en het bevordert ook de betrokkenheid van het hele gezin. Empowerment is een proces van versterking waarbij individuen (ouders en opvoedingsfiguren binnen het gezin), organisaties en gemeenschappen greep krijgen op de eigen situatie en hun omgeving. Dit gebeurt via het verwerven van controle, het aanscherpen van kritisch bewustzijn en het stimuleren van participatie. (Van Regenmortel, 2007). Het versterken van het individueel en gezinsfunctioneren staan centraal in opvoedingsondersteunings-programma's. Latent aanwezige krachten in het gezin worden gemobiliseerd, waardoor gezinsleden beter in staat zijn om in de toekomst hun eigen problemen op te lossen (Janssens, Kemper en Wels, 2001). Concreet zal je binnen de werking aansluiten bij de deskundigheid van ouders en hen activeren om zelf oplossingen te zoeken die passen in hun situatie. (basistekst decreet opvoedingsondersteuning).

Er is aandacht voor participatie van de gebruikers (gezinnen, ouders, kinderen)

Wat is participatie? Participatie is het vroegtijdig betrekken van einddoelgroepen bij de vorming van beleid en verbetering van de kwaliteit, waarbij in openheid en op basis van gelijkwaardigheid en onderling debat problemen in kaart worden gebracht en oplossingen worden verkend die van invloed zijn op het uiteindelijke besluit. (Edelenbos, 2013). De (partner)organisatie waardeert/valoriseert de inzet en het engagement van de gebruikers (ouders, gezinnen, kinderen,...) en integreert hun ideeën en inbreng om de organisatie verder uit te bouwen.

De (partner)organisatie streeft Proportioneel Universalisme na.

Wat is Proportioneel Universalisme? Proportioneel Universalisme is het zich als organisatie inzetten voor alle gezinnen, onafhankelijk de gezinsvorm of situatie (universalisme), maar de dienstverlening gedifferentieerd aanpassen aan de mate van kwetsbaarheid in bepaalde omstandigheden. Het pleit voor een algemeen beschikbaar aanbod, voor alle gezinnen, maar met een bijzondere aandacht voor de ondersteuningsnoden van kwetsbare groepen binnen deze universele dienstverlening (Eeman & Nicaise, 2011). Opvoedingsondersteuning omvat een basisaanbod voor elk kind en gezin (universeel), met aansluitend en geïntegreerd een supplementair aanbod voor gezinnen met specifieke noden (proportioneel). Dit betekent dat je niet hetzelfde zal doen voor iedereen, maar je aanbod zal aanpassen naargelang de noden.

5.3 Het aanbod vertrekt vanuit een missie

Wat? Als (partner)organisatie heb je steeds een bestaansreden. Naar gebruikers en partners toe is het belangrijk dat er een duidelijk beeld is van de functie van de organisatie, en van wat de organisatie voor hen kan betekenen. In de missie wordt die essentie van de (partner)organisatie vastgelegd en omschreven. Wie ben je als organisatie, wat doe je en voor wie?

Waarom? Als organisatie doe je niet 'zomaar, in het wilde weg' aan opvoedingsondersteuning.

De dienstverlening vertrekt vanuit een aantal doelstellingen die deel uitmaken van de visie op opvoedingsondersteuning. Een duidelijk en goed gekaderd statement van wat je als organisatie wil bereiken, getuigt van een zekere gedrevenheid om te investeren in een positieve leefomgeving voor ouders en hun gezinnen.

De missie heeft een maatschappelijk belang binnen de lokale/regionale context.

5.4 Structuur/Programma

Wat? Hier wordt het concrete aanbod van opvoedingsondersteuning bedoeld, en de manier waarop dit georganiseerd en uitgewerkt wordt. Het gaat over de kern van het uitvoerend werk, de methode van dienst- of hulpverlening en de wijze waarop gezinnen en cliënten hier gebruik van kunnen maken.

Waarom? Op het niveau van de opvoedingsondersteuning zelf, is het goed om te bekijken wat de procesfactoren zijn om de dienst- en of hulpverlening concreet vorm te geven. Op dit niveau wordt de kwaliteit immers 'gemaakt'. Het geheel van interventies die een rol spelen in opvoedingsondersteuning komen hierin duidelijk naar voren. Als partnerorganisatie is het belangrijk om een duidelijk beeld te krijgen van de verschillende vormen van aanbod om gezinnen en cliënten gericht te kunnen verder helpen. Ze moet ook weten welk verloop er zit in die dienst- of hulpverlening, zodat het gezin of de cliënt weet wat te verwachten. Wanneer de organisatie een heldere methode, procedure en werkwijze naar voren schuift, kan je als partnerorganisatie hieruit een zekere deskundigheid afleiden.

De inhoud of de thema's die aan bod komen in de dienst- en of hulpverlening zijn helder en sluiten aan bij de visie.

De werkwijze, methode en het plan van aanpak van het aanbod zijn duidelijk, passend en haalbaar.

5.5 Doelgroepen- en toegankelijkheidsbeleid

Wat? De (partner)organisatie kan aangeven tot welke doelgroep(en) het zich richt en past een aantal toegankelijkheidsprincipes toe in haar beleid om deze doelgroep(en) zo goed mogelijk te bereiken. In opvoedingsondersteuning wordt een laagdrempelig aanbod als vereiste naar voren geschoven.

Waarom? Een toegankelijkheidsbeleid operationaliseert voor een groot stuk de basisprincipes van opvoedingsondersteuning: het toont aan dat een organisatie proportioneel universalisme, empowerment en gebruikersparticipatie nastreeft. Ouders de mogelijkheid geven om hun capaciteiten op het gebied van opvoeden meer te ontwikkelen of te verrijken, wordt vooral mogelijk wanneer zij uit eigen initiatief deelnemen en hierbij geen drempels hoeven te overwinnen.

Het is duidelijk tot welke doelgroep(en) de (partner)organisatie zich richt.

De (partner)organisatie zorgt voor bereikbaarheid, beschikbaarheid, betaalbaarheid en begrijpbaarheid voor de doelgroep die naar voren werd geschoven in de missie. (7 b's Huizen van het Kind)

Het aanbod staat open voor elk gezin.

5.6 Evaluatie

Wat? De organisatie dient de inhoud van de aangeboden dienstverlening te bewaken door systematisch het proces en de outcome te evalueren. Wat doet de organisatie om het gewenste niveau van kwaliteit te waarborgen, en draagt het ook effectief bij tot de noden en behoeften van ouders? Slaagt de organisatie erin haar vooropgestelde doelstellingen na te streven en welke tevredenheid bestaat er hierover bij ouders, kinderen, gezinnen, opvoedingsfiguren,...?

Waarom? Kwaliteit is geen statisch begrip. De kwaliteit van iets staat niet voor altijd vast, maar moet steeds opnieuw herzien en indien nodig aangepast worden om optimaal te kunnen inspelen op de huidige noden en behoeften op het vlak van opvoedingsondersteuning. Het aanbod is steeds vatbaar voor verbetering en innovatie. Ten minste dient een (partner)organisatie oog te hebben voor deze kwaliteitstoets, om de dienstverlening zo goed mogelijk op maat van ouders te kunnen aanbieden.

De (partner)organisatie doet aan permanente kwaliteitsbewaking.

5.7 Samenwerking en netwerking

Wat? Netwerken is een systematisch proces van ontmoeting waarbij de betrokkenen elkaar leren kennen en hun relatie versterken, waardoor voor elke partij meer hulpbronnen ter beschikking komen om de eigen doelstellingen te ondersteunen. (vrije vertaling, John Hoppe, Independent Capital Company)

Waarom? Het opstarten van samenwerkingsverbanden of netwerken komt de dienstverlening aan ouders, kinderen en gezinnen ten goede: de organisatie is op de hoogte van de werking van andere organisaties, waardoor de dienstverlening beter op elkaar wordt afgestemd en overlap vermeden wordt. Voor vragen die niet binnen de organisatie beantwoord kunnen worden, kan men via een warme overdracht terugvallen op het netwerk of het samenwerkingsverband. Via samenwerking worden kennis en expertise gedeeld en verder uitgebreid zodat men vanuit gezamenlijke krachten kan inspelen op maatschappelijk relevante thema's en behoeften van ouders, kinderen en gezinnen.

De (partner)organisatie heeft een visie op en maakt werk van samenwerking/netwerking met andere partnerorganisaties of in de buurt.

De (partner)organisatie streeft naar continuïteit en duurzaamheid in het netwerk

6. Onderzoeksvragen

Om tot gepaste en haalbare maatregelen te komen, zullen enkele onderzoeksvragen gebruikt worden. Het doel is om in het vernieuwd aanbod gezinsondersteuning een antwoord te formuleren op deze onderzoeksvragen. Onderstaande onderzoeksvragen zijn gebaseerd op een eerste verkenning van uitdagingen en kansen in het regionaalstedelijk gebied.

6.1 Hoofdonderzoeksvragen

1. Hoe kunnen we vanuit het netwerk van partners Huis van het Kind een versterkend aanbod op vlak van gezinsondersteuning neerzetten in onze stadsregio ?
2. Hoe kan het basisaanbod van de 'Opvoed-wijzer' verbreed worden wanneer we ook willen inzetten op scharniermomenten in het leven van een ouder , rekeninghoudend met maatschappelijke tendenzen ?
3. Op welke manier zetten we een lerend netwerk op waarin we de krachten bundelen om tot een gepast gezinsondersteunend aanbod te komen ?

6.2 Operationele onderzoeksvragen

Bruikbaarheid

- Hoe is het aanbod vraaggestuurd en op maat van gezinnen?
- Hoe wordt de dienstverlening aangepast aan de behoeftes van ouders?
- Hoe informeert de (partner)organisatie zich over/heeft ze weet van (lokale) maatschappelijke thema's en bekommernissen omtrent opvoeding en opvoedingsondersteuning?

- Hoe verhoudt de kostprijs zich tot het maatschappelijk doel?

Empowerment

- Hoe versterkt het aanbod de eigen krachten en bekwaamheden van ouders/opvoeding-figuren inzake het opvoeden van hun kinderen?
- Hoe versterkt het aanbod de maatschappelijke positie van ouders/opvoedingsfiguren en gezinnen?
- Hoe versterkt het aanbod het informele netwerk van ouders/opvoedingsfiguren en gezinnen?

Participatie

- Hoe wordt ingezet op structurele betrokkenheid en dialoog met de ouders/ opvoedingsverantwoordelijken?

Proportioneel universalisme

- Wat betekent 'een universele basisdienstverlening' voor deze (partner)organisatie?
- Hoe richt de (partner)organisatie zich tot alle gezinnen, onafhankelijk van de gezinsvorm of situatie in het leven van het gezin?
- Op welke manier differentieert de (partner)organisatie in haar aanbod, afhankelijk van gezinnen die meer of minder specifieke noden hebben?
- Welke randvoorwaarden worden gecreëerd zodat dit aanbod aansluit bij de leefwereld en noden van gezinnen?

Vertrekkend vanuit de missie

- Hoe blijkt uit de doelstellingen dat de (partner)organisatie aan gezinsondersteuning doet?

- Hoe blijken de concrete doelstellingen een vertaling van de visie van de (partner)organisatie?
- Hoe bepaalt en beschrijft de (partner)organisatie in werkdocumenten (verslagen, brochures,...) welke plaats gezinsondersteuning inneemt in de totale werking?

Aanbod an sich gezinsondersteuning

- Welke methodieken/werkvormen/organisatievormen worden er gebruikt?
- Welke opvoedingsmodellen komen aan bod?
- Op welke manier streeft de (partner)organisatie een brede, integrale aanpak na?
- Welke procedures doorloopt de organisatie per module/hulp- of dienstverleningsvorm?
- Hoe toonaangevend is de (partner)organisatie in het werkveld voor het werken volgens zijn bepaalde methodiek(en)?
- Van welke stuurgroepen of thematische overlegorganen met betrekking tot de expertise van een bepaalde methodiek/theorie/visie maakt de (partner)organisatie deel uit?
- Welke partnerschappen gaat de organisatie aan om een eigen visie, aanpak te ontwikkelen?

Toegankelijkheid aanbod

- Nemen de gezinnen vrijwillig deel aan het aanbod?
- Met welke zorg gebeurt de bekendmaking van het aanbod en de toeleiding van de gezinnen/cliënten? Welke intermediaire organisaties zijn hierbij betrokken?
- Hoe wordt gezorgd voor een open, doelgerichte en duidelijke communicatie naar gezinnen en cliënten? M.a.w. is het taalbeleid in de dienstverlening drempelverlagend?

- Welke communicatievormen en informatiesystemen worden gehanteerd om de gezinnen te informeren? (schriftelijk, via mail, chatfunctie, flyers, telefonisch, sms, WhatsApp,...)
- Op welke manier sluit de dienstverlening aan bij de leefwereld van gezinnen en cliënten?
- Hoe wordt de toegankelijkheid geëvalueerd bij de gebruikers? Hoe en door wie wordt er opvolging gegeven aan gezinnen/cliënten die afhaken?
- Hoe wordt er gestreefd naar maximale toegankelijkheid met extra aandacht voor moeilijk te bereiken doelgroepen?
- Wordt de diversiteit van de samenleving weerspiegeld in de (specifieke) doelgroep, en in het team?

Sociale cohesie

- Waar wordt het programma/het aanbod georganiseerd, zodat mensen/partners/diensten uit de buurt of de bredere samenleving worden betrokken?
- Naar wie wordt doorverwezen door de (partner)organisatie wanneer deelnemers hierom vragen naar aanleiding van andere interesses, talenten of bekommernissen?
- Naar wie wordt in het formele (professionele) netwerk doorverwezen door de (partner)organisatie wanneer ouders/opvoedingsfiguren vragen hebben i.v.m. opvoeding?
- Wordt het informele netwerk van ouders in kaart gebracht en aangesproken? Op welke manier?

Andere

- Hoe streeft de (partner)organisatie naar een holistische visie op kinderen?

- Op welke manier houdt de organisatie -naast de behoeften van ouders- ook rekening met de positie, de behoeften en noden van het kind?
- Hoe wordt omgegaan met persoonsgegevens? Heeft de organisatie een duidelijk privacy beleid?
- Hoe tracht de (partner)organisatie maximale ontplooiingskansen voor kinderen te creëren?
- Welke instrumenten/methodieken worden gebruikt om het welbevinden van kinderen na te gaan?
- Waaruit moet blijken dat het welbevinden van kinderen is toegenomen?
- Op welke manier komen de rechten van het kind terug in de dienstverlening van de (partner)organisatie? Op welke manier worden ze bewaakt en behartigd?
- Kan de organisatie vanuit haar maatschappelijke verantwoordelijkheid doorverwijzen naar de juiste (gerechtelijke) instanties bij verontrusting?
- Hoe streeft de (partner)organisatie naar een holistische visie op ouders en gezinnen?
- Wordt in deze visie de verantwoordelijkheid, het verlangen en de bekwaamheid van ouders of opvoedingsfiguren om de relatie met hun kinderen op een verantwoorde wijze vorm te geven erkend?
- Op welke manier wordt positief ouderschap gestimuleerd binnen de werking van de (partner)organisatie?

Evaluatie onderzoek

- Welke proces- en productevaluaties worden gehanteerd?
- Kan de (partner)organisatie aantonen dat er een toename is van de kwaliteit van de gezinsopvoeding? Kan de (partner)organisatie m.a.w. effectiviteit aantonen?

- Kan de (partner)organisatie aantonen dat er competentieverhoging is bij de ouders? (voelen zich gesterkt en bekwaamer, kregen nieuwe inzichten en hebben meer handelingsbekwaamheid,...)
- Werd het (in)formele netwerk aangesproken, en wat waren daarvan de effecten?
- Hoe wordt de cliëntervaring gemeten?
- Worden er tevredenheidsmetingen gehouden bij ouders en gezinnen? Worden deze systematisch bijgehouden en verwerkt?
- Moet de (partner)organisatie zich verantwoorden tegenover een agentschap dat een erkenning toewijst? Hoe? (registratiesysteem, cliëntdossiers, methodieken,...)
- Houdt de partnerorganisatie jaarverslagen bij die de werking jaarlijks evalueert en zicht geeft op actie- en verbeterpunten?

7. Bronnen

Opvoedingsondersteuning – Visie en kwaliteit, L. Vandemeulebroecke en A. De Munter (2004)

Samen werken aan een krachtige Pedagogische Civil Society - Inzichten en reflecties vanuit het werkveld, Kenniscentrum Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen (2015)

http://www.expoo.be/sites/default/files/atoms/files/rapport_praktijkbevraging_samenwerken_aan_pcs-nys_k_0.pdf

Een verkennend onderzoek naar de kwaliteit van opvoedingsondersteuning in vijf opvoedingswinkels – Een focus op empowerment, Katrijn Merki en Dorien Van den Broeck o.l.v. Prof. K. Van Leeuwen (2009)

<http://www.expoo.be/sites/default/files/atoms/files/Masterproef%20vulledge%20versie.pdf>

Basistekst Decreet Organisatie Opvoedingsondersteuning (2007)

<http://expoo.be/sites/default/files/atoms/files/Basistekst%20decreet%20opvoedingsondersteuning.pdf>

Concepttekst Organisatie van de Preventieve Gezinsondersteuning (2012)

<http://www.huizenvanhetkind.be/hk/img/concepttekst-prego.pdf>

Draaiboek AMIF project 'Inburgering op maat van laaggeletterde vrouwen met jonge kinderen' – Naar een meer geïntegreerd migratiebeleid via AMIF, Veerle Vervaeke en Naomi Geens (VBJK, 2016)

<http://www.expoo.be/draaiboek-amif-project-inburgering-op-maat-van-laaggeletterde-vrouwen-met-jonge-kinderen>

Kijkkader Journeys – Wijkgerichte Netwerken

Praktijkgids Sociale Cohesie, Arno Peters en Tine Debusscher (vzw Vlaams Minderhedencentrum, 2006)

http://www.expoo.be/sites/default/files/atoms/files/handboek_praktijkgids_sociale_cohesie_2006.pdf

http://www.wijkinontwikkeling.nl/?page_id=66

HUIS VAN HET **KIND**

— STADSREGIO TURNHOUT —
BEERSE - OUD-TURNHOUT - TURNHOUT - VOSSELAAR

— BEERSE OUD-TURNHOUT TURNHOUT VOSSELAAR —
